

OOSTERSCHE MAALTIJDEN EN GASTMALEN.

In oude tijden was het een gebruik bij de aartsvaders en anderen, om hunne maaltijden buiten de deur te houden. Men doet het nog dikwerf in oostersche landen, en alle voorbijgangers worden tot deelneming uitgenoodigd. Zie ook Luk. 14: 12-14. De engelen zaten onder eenen boom, toen zij de spijze, hun door Abraham toebereid, nuttigden. Gen. 18: 8. Vele dergelijke voorbeelden ontmoeten wij ook in de Evangelien. De gewone maaltijden werden gebruikt kort vóór middag, en het avondmaal tegen het vallen van den avond. Het laatste was de voornaamste maaltijd, zie Mark. 6: 21. De maaltijd, welken Martha en Maria den Heer bereidden, had ook 's avonds plaats. Joh. 12: 2; zie ook Luk. 14: 16. De gemeenschaps-oefening van onzen Heer met degenen, die Hem liefhebben, wordt beschreven als een avondmaal, Openb. 3: 20. Het Paaschmaal had ook in den avond plaats.

De Israëlieten aten met de naburige volken niet aan eene zelfde tafel; wij vinden niet in den Bijbel, wanneer zij zich op die wijze zijn begonnen af te zonderen; doch het was hunne gewoonte reeds in Jozef's tijd, hoewel de afscheiding in dat geval van de zijde der Egyptenaren schijnt veroorzaakt te zijn. Gen. 43: 32. De Joden aten of dronken in de dagen van 's Heeren omwandering op aarde nooit met de Heidenen, Joh. 4: 9, en het ergerde hun zeer, dat Hij met tollenaars en zondaren aan tafel zat. Matth. 9: 11. De Apostel Petrus werd door de andere Apostelen gelaakt, omdat hij met Kornelius gegeten had. Hand. 11: 3, en uit onderscheidene plaatsen in de Zendbrieven weten wij, dat de eerste Christenen zich onthielden van de spijzen, die den afgoden geofferd waren 1). Daar deze offeranden bij alle plegtige feesten en bij vele andere minder belangrijke tijdsgelegenheden plaats vonden, aten zij ook in het algemeen niet met de Heidenen. De vrouwen verschenen en aten zelden in de tegenwoordigheid der mannen, vooral niet bij feestelijke maaltijden; Sara zat niet aan de tafel, toen Abraham met de engelen at. Gen. 18: 9, 10. Vaashi weigerde aan het feestmaal van Abasveros te komen, Esth. 1: 12.

Het is nog het gebruik in China, Perzië en vele andere oostersche landen, dat de gasten lange tafels of houten bakken vóór zich op den grond hebben, waarop de schotels met eten geplaatst zijn. In Indië eten velen nooit meer uit denzelfden schotel, waaruit anderen gegeten hebben, daar zij dit voor eene groote zonde houden, meenende dat hunne schotels, enz. bezoedeld en verontreinigd zijn, zoodra menschen van eene andere godsdienst, dan zij belijden, dezelve hebben aangeraakt. In dit geval breken zij ze, zoo als de Joden hunne aarden vaten braken, wanneer zij door een onrein dier waren aangeraakt. Deze bijzonderheid in aanmerking nemende, kunnen wij des te beter de woorden des Apostels verstaan: «Raak niet, smaak niet, roer niet aan.» Kol. 2: 21. Dr. Clark vond eene dergelijke gewoonte onder de Turken. Hij was eens een nacht zeer vriendelijk in een Turksch gezin geberbergd; na den volgenden morgen van hier vertrokken te zijn, keerde hij terug om een boek te halen, dat hij had laten liggen, en zag zijn minzamen gastheer en het geheele gezin bezig, met de aarden borden en schotels, welke hij gebruikt had, aan stukken te slaan en weg te werpen, en de andere gereedschappen door vuur of water te reinigen. Zie Lev. 11: 33, 35. Dit mag ons wel leeren, dat de volgers van Christus zich van de wereld behooren af te scheiden, en bereid te zijn schade te lijden, om zoo te kunnen handelen. De Israëlieten toch, en hoe veel te meer dan de Christenen! moesten in alle opzichten een afzonderd volk zijn.

Aan den maaltijd was de eene plaats waardiger dan de andere. De hoek van het vertrek of van den divan wordt voor de aanzienlijkste gehouden. Dit kan tot opheldering strekken van Amos 3: 12 en van de woorden «aan de stede bij den wand,» 1 Sam. 20: 25. Wanneer een opperhoofd, Rabbijn of vreemdeling inkwam, stonden allen op, en gaven dezen de voornaamste plaats; terwijl zij niet gingen zitten,

voordat de nieuw aangekomene eerst gezeten was. Wanneer iemand eene hogere plaats bezette dan hem toekwam, werd zulks vaak zeer kwalijk genomen. Op deze gewoonte, waaraan men zich nog letterlijk in het Oosten houdt, bevestigt de leerling onzes Heeren, Luk. 14: 7-11, welke zoo geheel met die van Salomo overeenkomt, Spr. 25: 6, 7. Aan de oostersche hoven heeft ieder aan den disch zijne eigene plaats voor 's Konings aangezigt; en de plaatsen der afwezigen blijven open. Wij zien dat dit reeds aan Sauls hof gebruikelijk was, uit 1 Sam. 20: 18, 255, 27.

Vóór men aan den maaltijd ging, werden de handen gewassen, Mark. 7: 3; ook de voeten, Gen. 18: 4; 19: 2; Rig. 19: 21; Luk. 7: 44; Joh. 12: 3.

Koningen en Vorsten, een maaltijd gevende of iemand voor zich doende verschijnen, lieten daartoe zelfs kleederen geven. Eene groote menigte kleederen werd te dien einde steeds in gereedheid gehouden in eene kast, die bij de deur geplaatst was. Zoo kreeg Jozef kleederen, toen hij voor Farao moest verschijnen, Gen. 41: 14; en gaf ze wederkeerig aan zijne broeders, Gen. 45: 22. Waarschijnlijk wordt hier ook op gedoeld Zef. 1: 86, allerklaarst er van gegaan in de gelijkenis van de koninklijke bruiloft, Matth. 22: 9-13. Het was gebruikelijk dat de gasten op bruilofsfeesten prachtig uitgedost verschenen in kleederen, hun door den gastheer daartoe aangeboden, hetgeen hij gemakkelijk doen kon, aangezien het groote aantal kleederen dat aanzienlijke lieden bezaten. Nu kon er wel geene grotere belediging zijn, dan een geschenk van een meerdere te weigeren, zoo als de in vs. 11 gemelde gast deed, die dwaas en hoogmoedig genoeg was om zijn eigene vuil gewaad te kiezen boven het kleed, hem van 's konings wege aangeboden. De oostersche monarchen hebben de magt om te bevelen wat hun behaagt; het kan ons alzoo geene verwondering baren, dat die gast als een wederspanning tegen 's konings bevel, en als een vijand beschouwd en als zoodanig behandeld werd. Op welk een levendige wijze stelt ons dit de goedheid van onzen Hemelkoning en den zondigen en ellendigen toestand onzer natuur voor! Laat ons derhalve trachten den mantel der gerechtigheid van Christus te erlangen, Jes. 61: 10, dat blinkend sijn lijnwaad, hetwelk de gerechtigheid der heiligen is, Openb. 19: 8; en och! mochten wij ons toch niet verhoovaardigen op onzen goddeloozen, ellendigen toestand, opdat wij niet, even als de genoodigde in de gelijkenis, uitgeworpen worden. Volgt de raadgeving Openb. 3: 18, en wendt u tot Hem, die «wacht om genadig te zijn. De volgende plaatsen zullen het gezegde niet weinig ophelderen, weshalve wij ze der lezing bijzonder aanbevelen. Zach. 3: 4; Jes. 61: 10; Ps. 45: 14, 15.

Nog voegen wij er ter verduidelijking dit bij. Een afgezaant verbaalt ons, dat hij eens met zijne vrienden bij een oostersche vorst ten eten genoodigd was. De tolk zeide hun dat het gebruik eischte, dat zij over hunne kleederen de boste van die, welke de koning hun gezonden had, moesten aantrekken. Eerst bedachten zij zich nog en toonden zich niet zeer geneigd hunne eigene kleederen te verbergen; maar toen men hen verzekerde, dat dit van alle afgezaanten geverderd werd, en de koning zeer misnoegd zou zijn, indien zij zonder zijne kleederen in zijne tegenwoordigheid verschenen, gaven zij toe.

De oude Hebreërs zaten waarschijnlijk bij hun eten op den grond, rondom eene lage tafel of mat, waar de schotels op geplaatst waren, zie Gen. 37: 25; Rig. 19: 6; 1 Kon. 13: 20; eerst op den grond, op gras of hooi; vergel. Joh. 6: 10; vervolgens legden zij ruwe schaapsvellen onder zich, 1 Sam. 16: 11, en Ps. 128: 3; zoo als boven reeds gezegd is. De Babyloniërs en Perzen waren gewoon bij het eten op tafelsbedden, eenigzins naar onze rustbedden gelijkende, neder te liggen; en vele Joden namen naderhand deze gewoonte aan, Amos 6: 4-7. De genoodigden op de koninklijke maaltijden of feesten, Esth. 1: 6; 7: 8, waren op bedden aangezeten. Onze Heer lag op die wijze neder, toen Maria zijne voeten zalfde; Joh. 12: 3, en toen de geliefde Apostel in den schoot lag en met zijn hoofd op de borst van Jezus viel, aan het laatste avondmaal, Joh. 13: 25. Op deze bedden legden zij zich neder op den linkerarm en op de linkerzijde, zoodat zij de rechterhand vrij hadden om te eten. Zij hielden echter het hoofd overeind en de rug leunde op een kussen; voorts lag het onderlichaam uitgestrekt langs het bed en rustte. De voeten waren niet zoo als de onzen geplaatst, wanneer wij zitten; maar voorover liggende, konden ze ligtelijk aangeraakt of afgeveegd worden, door iedereen welke zich achter den aanzittende plaatste. Bij de heidenen waren deze bedden zoo groot, dat drie of vier personen naast of achter elkander konden liggen. De voornaamste legde zich neder, de naaste lag achter hem, en de derde vóór hem in zijnen schoot (aan de rechterhand); deze was de liefste plaats, die aan de vrouwen gegeven werd, en deze lagen dus «in den schoot» harer mannen. Verg. 2 Sam. 12: 3. Voorts werd deze plaats aan den meest bemindden vriend gegeven, om hem te kunnen omvatten. Op zoodanige wijze lag Johannes aan de borst van den Heer en in diens schoot. Joh. 13: 25; Luk. 13: 29.

Van ouds af was het de gewoonte, aan ieder der dischgenooten een bescheiden deel van spijze en drank toe te voegen; den geliefdsten viel alsdan het voortreffelijkste en meeste ten deel. Zoo lezen wij, Gen. 43: 34: «En Jozef langde hun van de gerechten die vóór hem waren;

maar Benjamin's geregt was vijfmaal grooter dan de gerechten van hen allen; en zij dronken en werden dronken met hem 1).» Ook aan afwezige vrienden werden deelen gezonden, Neh. 8: 10, 11. Daarna nam de huisvader voor zich zoo veel hem belieft, en verdeelde het overige onder zijne knechten. 1 Sam. 1: 4, 5, 9; zie almede 1 Sam. 9: 22-24; 2 Sam. 6: 19; en meer dan eene zinspeling daarop vindt men in de Schrift, zoo als Ps. 11: 6, in de woorden: «het deel huns bakers, Ps. 16: 5 en Luk. 10: 42.

Vorken en messen zijn nooit zoo als bij ons in het Oosten in gebruik geweest. Wel is het nog in zwang, om hun brood in kleine stukjes te breken en het in schotels met een of ander vocht te doopen. Zoo deden ook de Israëlieten. Boaz zeide tot Ruth, dat zij hare bete in den azijn mogt doopen, Ruth 2: 14. Door zulke eene ingedoopte bete aan Judas te geven, wees de Heer hem aan als dengeen, die Hem verraden zou. Matth. 26: 23; Joh. 18: 26.

Bij de navolgende gelegenheden werden altijd gastmalen en maaltijden gehouden.

1. Bij het sluiten van verbonden, Gen. 31: 54; 2 Sam. 3: 20.
2. Op geboortedagen, Gen. 40: 20; Matth. 14: 6; Mark. 6: 21.
3. Op bruilofsdagen, Gen. 29: 22.
4. Op sabbatten en feestdagen.
5. Bij dankofferanden, Exod. 18: 12; Lev. 7: 15; Deut. 12: 7; 27: 7.
6. Bij groote plegtigheden, Gen. 21: 8; of bijzondere gelegenheden, 1 Kon. 3: 15; Esth. 1: 3.

T. M. L.

NOG NIET.

«En degene, die bezeten was geweest, bad dat hij met Hem mogt zijn. Mark. 5: 18.

Nog niet, mijn kind! ach, wil toch niet vertragen, Zet voort uw togt op d' aardsche levenszee! Thans moet ge uw kruis in de woestijn nog dragen, Eerst later volgt des hemels zaalge vrée.

Nog niet; — Zij dwalen thans in verre landen, Die gij tot mijne bruiloft nooden moet. Nog niet; — zoek onvermoed, strek uit uw handen Naar menig schnaap, dat Ik voor sterfen hoed.

Nog niet; — want vele mijner kindren zuchten, Spreek gij hun thans een liefdrijck troostwoord toe; Zoek gij hen op in buurten en gehuchten, Verblijd wie ziek is, arm, of levensmoet.

Nog niet; — want 'k hoor 't geroep van vele weezen, Der hulpeloozen bitter, droeve klagt, 'k Schenk u de magt hun lijden te genezen, Mijn antwoord zij door uwe hand gebracht.

Nog niet; — want, ach! gevangen en gebonden, Ligt menigeen, dien 'k door mijn bloed eens koest, Ga naar hen toe, verbind hun diepe wonden: 'k Word in gevangnis dus door U bezocht.

Nog niet; — de poort der helle blijft ontsloten, Verzwelgt nog steeds een schriklijk offerstal, Verhef uw stem volijrrig, onverdroten, Daar menigeen tot heil haar hooren zal.

Met Jezus' naam wil ziek- en sterfbed naken, Spreek van dien naam, want hij schenkt vrede en kracht; Kunt gij op aard geen uurtje met Mij waken? Ontbreekt u moed, gij die mijn heil verwacht?

Nog slechts één uur, — dan wordt de kroon der eere U toegereikt, dan zingt gij 't zegelied; Nog slechts één uur, — en: «'t Halleluja, Heere!» Stijgt uit uw hart, daar gij uw Heiland ziet!

Naar het Engelsch.

L.

1) Opdat onze jonge lezers hieruit geene verkeerde gevolgtrekking zouden opmaken, doen wij hun opmerken dat het Hebreusche woord hier door dronken worden vertaald, ook, en dus zeker hier voors, betekent vrolijk of verzaaid worden; in dezen zin komt het ook voor Hoogl. 5: 1; Hagg. 1: 6.

1) Rom. 14: 6, 11, 15, 20-23; 1 Kor. 8: 10; 19-32.